

Cyklus „Za příběhy svatých“

AUGUSTIN

© Katechetické středisko AP

(AI: Google Gemini, Canva)

2026

Proměna srdce a hlas v zahradě

- **Cílová skupina:** Mladší školní věk (1.–5. třída)
- **Cíl:** Děti se seznámí s příběhem svatého Augustina jako člověka, který dlouho hledal správnou cestu, pochopí význam proměny srdce (obrácení) a uvědomí si, že Bůh k nám může promlouvat skrze Boží slovo a ztišení.
- **Pomůcky pro katechezi:** Dřevěné nebo papírové srdce, kartičky s textem z Listu Římanům 13,13–14, kniha + kartičky s Augustinovými citáty, psací potřeby.

Úvodní motivační aktivita: „Jak najít správný směr?“ (5–10 minut)

Průběh:

Děti se **rozestoupí** po místnosti. V rychlém sledu jim **dáváme pokyny**, kam se mají běžným tempem chůze vydat (např. „Běžte ke dveřím“, „Běžte k oknu“, „Vyměňte si s někým místo“), ale občas vložíme záměrně matoucí nebo nejasný pokyn („Běžte všichni ke sprše“, „Běžte tam, ani nevíte kam“). Po chvíli **zavoláme**: „Zastavte se a poslouchajte můj hlas!“, a poté je požádáme, aby se **shromáždily** u vás.

Zeptáme se dětí: „*Jaké to bylo, když jste nevěděly, kam jít? Co vám pomohlo se zastavit a najít správný směr?*“ Necháme děti krátce odpovídat a diskutovat.

Aktivitu na závěr **shrňme**: „*Viděli jste, že někdy nerozumíme tomu, kam vlastně jít. I v životě někdy bloudíme, hledáme a nevíme, co je správné. O tom všem vypráví příběh jednoho velmi slavného světce, se kterým se dnes seznámíme – svatého Augustina.*“

Hlavní část: „Augustin a zázrak v zahradě“ (20 minut)

Posadíme se s dětmi do kruhu. V zakrytém koši nebo krabici máme připravené pomůcky, které postupně využijeme.

A. Mladík, který hledal štěstí na špatných místech

Začneme **vyprávět**: *Augustin se narodil v severní Africe v dnešním Alžírsku. Byl to neuvěřitelně chytrý chlapec, dobře se učil a uměl se výborně vyjadřovat – když mluvil, i když psal. Jeho maminka se jmenovala Monika: byla křesťanka, a tak se za svého syna hodně modlila. Augustin ale v mládí dělal spoustu chyb, žil divoce, hádal se a hledal pravdu v různých učeních, která mu nepřinášela klid. Cítil ale, že mu pořád něco chybí.*

Historická fakta: Augustin z Hippo (354–430 n. l.) se narodil v Thagaste. Dlouho vyučoval rétoriku (umění řečnictví) v Kartágu, Římě a Miláně. Své hledání a vnitřní neklid podrobně popsal ve svém nejslavnějším autobiografickém díle **Vyznání** (*Confessiones*).

Legenda vs. realita: Často se vypráví, že ho jeho matka Monika sledovala na každém kroku; historicky víme, že se za něj vytrvale modlila a doprovázela ho na jeho cestách i duchovním zrání až do konce svého života.

Aktivita „Neklidné srdce“:

Vyndáme z koše dřevěné nebo papírové srdce a **uvedeme aktivitu:** *Augustin cítil už od svého dětství, že ho jeho neklidné srdce vede tam, kde najde opravdový klid. Zkoušel, co by to mohlo být, ale dlouho na to nemohl přijít...* Poté dětem **vysvětlíme aktivitu**, která má následující průběh:

- Děti si v kruhu předávají srdce z ruky do ruky za rychlého tleskání (představuje neklid a spěch).
- Když zavoláme „*Stop!*“ dítě, které drží srdce, řekne jednu věc, o které si lidé myslí, že jim přinese radost, ale nakonec zjistí, že trvala jen chvíli (např. nová hračka, sladkosti, výhra ve hře).

Aktivitu **ukončíme:** *Augustin vyzkoušel mnoho věcí a hledal klid v názorech mnoha učitelů, ale nebylo to ono. Jeho srdce bylo pořád neklidné.*

B. Událost v zahradě v Miláně: „Tolle, lege!“ (Vezmi a čti)

Pokračujeme ve vyprávění: *V roce 386 žil Augustin v Miláně v dnešní Itálii. Bylo mu 31 let a už dlouho mu bylo hodně těžko a smutno. Jednoho dne seděl pod stromem v zahradě, plakal a nevěděl, co si dál se svým životem počít.*

Vsuvka „Ztišení a hlas v zahradě“

- **Požádáme** děti, aby zavřely oči a úplně se ztišily.
- Po chvíli tiše přejdeme na druhý konec místnosti a polohlasem, ale rytmicky **opakujeme** (můžeme i zpívat na jednom nebo dvou tónech): „*Tolle, lege! Tolle, lege!*“
- **Vrátíme se** do kruhu a děti mohou otevřít oči. **Vysvětlíme jim:** *Právě jste zažili totéž, co Augustin. Ten ve chvíli, o které si vyprávíme, najednou zaslechl ze sousední zahrady dětský hlas, který si zpíval tahle latinská slova. Když je přeložíme do češtiny, znamenají: „Vezmi a čti! Vezmi a čti!“*

Poté **dáme dětem** do dvojic **kartičku** s textem z Listu Římanům 13,13–14 „*Ved'me počestný život jako ve dne; ne v hodováních a pitkách... ne ve sváru a závisti. Ale oblečte se v Pána Ježíše Krista!*“

- Děti si ve dvojici tento krátký text **přečtou** (každý může číst jednu větu), a potom **podtrhnou**, nebo ukážou prstem klíčovou výzvu *Oblečte se v Pána Ježíše Krista!*
- Poté můžeme chvíli diskutovat: „*Jak to vypadá, když se někdo ,obleče v Ježíše Krista‘? Jak má takový člověk změnit své chování – je to, jako když svlékneme staré, špinavé tričko a oblečeme si nové, čisté?*“ Děti mohou jmenovat např. místo hněvu odpuštění, místo hádky laskavost, místo sobectví pomoc druhým.

Zakončíme: *V tu chvíli se v Augustinově srdci rozhostil hluboký klid. Pochopil, že v tuto chvíli slyšel Boží hlas. Rozhodl se změnit svůj život, dát se pokřtít a následovat Ježíše.*

C. Biskup a velký spisovatel

Vyprávíme další část příběhu: *Obrácením a křtem ale Augustinův příběh neskončil. Vrátil se do své vlasti, stal se knězem a později biskupem ve městě Hippo. Napsal knihu Vyznání, kde upřímně vylíčil celý svůj život, své chyby i to, jak ho Bůh našel, ale také obrovské množství dalších spisů, kázání a teologických knih, které dodnes patří k nejvýznamnějším v historii církve.*

Možná vsuvka „Kniha Vyznání – Tajná zpráva“:

Ukážeme dětem velkou knihu zabalenou do ozdobného papíru (případně přímo Augustinova Vyznání). Dovnitř **vložíme kartičky** s krátkými citáty z Augustinových spisů adaptovanými pro děti, které necháme částečně vyčnívat.

Děti postupně přistupují, **vytáhnou si z knihy jednu zprávu** a **přečtou** ji ostatním jako poselství svatého Augustina pro dnešní den.

Jako zdroj lze použít např. odkaz <https://www.databazeknih.cz/citaty/aurelius-augustinus-2208>.

Souhrn (5 minut)

Co si z dneška budeme pamatovat? Bůh nás nepřestává hledat: I když děláme chyby nebo bloudíme, Bůh nás má rád a čeká na nás.

Poslouchat Boží hlas: Bůh k nám může promlouvat skrze Písmo (Bibli), ztišení nebo i skrze nenápadné věci kolem nás – stejně jako k Augustinovi skrze dětský hlas.

Změna srdce je možná: Nikdy není pozdě začít znovu!

Závěrečná modlitba (5 minut)

Zapálíme společně svíčku vedle rekvizit, které jsme použili, **postavíme se do kruhu** a vyzveme děti ke **ztišení**.

Modlíme se: „*Pane Ježíši, děkujeme ti za svatého Augustina a jeho příběh. Děkujeme, že k nám mluvíš a pomáháš nám, když nevím, kam jít. Dej nám otevřené uši, abychom uměli naslouchat tvému hlasu, a dej nám odvahu měnit naše srdce k dobrému. Amen.*“

Děti pak mohou dodat společně:

*Svatý Augustine, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Moje vlastní Vyznání“ (15 minut)

Co budete potřebovat: Přeložený list formátu A4 s nadpisem „Moje kniha – malé Vyznání“, pastelky, fixy.

Postup:

- Každé dítě **dostane** jeden připravený přeložený **list papíru**.
- Na vnitřní dvě stránky děti mohou napsat / nakreslit:
 - **Co bych chtěl změnit ve svém srdci** (jedna věc, ve které bych chtěl mít lepší nebo laskavější srdce).
 - **Co krásného mi Bůh ukázal** (za co chci poděkovat).
- Děti si knížku mohou **dotvořit** a odnést domů k dalšímu využití, nebo jako upomínku.

Augustin – Neklidné srdce, společenství a hledání Pravdy

1. **Cílová skupina:** Starší školní věk a mládež (11–16 let)
2. **Cíl:** Účastníci se seznámí s klíčovými etapami Augustinova života a jeho myšlením, porozumí pojmu vnitřního neklidu jako touhy po Bohu, nahlédnou do významu jeho spisů (Vyznání) a objeví hodnotu komunitního života zachyceného v jeho Řeholi.
3. **Pomůcky k základní katechezi:** Složené čisté papíry na psaní v košíku a tužky; tabule nebo flipchart; kartičky s citáty z Vyznání a Řehole sv. Augustina, svíčka a Písmo do středu kruhu účastníků.

Úvodní aktivita: „Co hledám a po čem toužím?“ (10 minut)

Katechezi zahájíme **motivační diskusní aktivitou**.

Průběh:

1. Účastníci si z košíku vezmou čistý složený papír a tužku. Na lístek **napišou** jednu věc, o které se domnívají, že po ní dnešní mladí lidé nejvíce touží (např. přijetí, svoboda, láska, úspěch, bohatství, klid, smysl života).
2. Po chvíli je požádáme, aby své lístky vrátili do košíku a promícháme je. Poté požádáme několik dobrovolníků, aby **přečetli** několik kartiček **nahlas**.
3. U každé věci ponecháme **prostor pro rychlou diskusi**: „*Proč si myslíte, že je pro vaše vrstevníky důležitá právě tahle věc? Proč po ní touží? Co jim přinese?*“
4. **Reflektujeme**: „*Vidíte, kolik nejrozumnějších věcí může být pro lidi důležitých. Všechny tyto touhy nám ukazují, že uvnitř nás je neustálý pohyb a hledání. Tento stav velmi přesně pojmenoval muž, který žil před 1600 lety, a přesto je jeho zkušenost překvapivě moderní – svatý Augustin.*“

Hlavní část: „Hledající intelektuál i otec komunity“ (20 minut)

A. Život jako cesta hledání a proměny

V úvodu **načrtneme** stručný **portrét**: *Augustin se narodil roku 354 v Thagaste (dnešní Alžírsko). Jeho otec byl pohan, matka Monika byla vytrvalá křesťanka. Augustin byl mimořádně nadaný, vynikal v rétorice a filosofii, ale v mládí vedl bouřlivý život. Hledal pravdu v různých filosofických směrech (manicheismus, novoplatonismus) i v tělesných požitcích, ale nic z toho mu nepřineslo trvalý pokoj.*

V roce 386 prožil v Miláně hlubokou duchovní krizi a obrat (můžeme zmínit i jeho zkušenost v zahradě – příhodu s dětským zpěvem slov „Tolle, lege“; najdeme v předchozí katechezi). Přijetím křtu z rukou biskupa Ambrože začala nová etapa jeho života. Po návratu do Afriky byl vysvěcen na kněze a roku 395 se stal biskupem ve městě Hippo Regius.

Historické okénko (k případnému doplnění vyprávění)

Historická fakta: Augustin z Hippo (354–430 n. l.) je jedním z nejvýznamnějších církevních otců a učitelů církve. Vyučoval rétoriku v Kartágu, Římě a Miláně. Jako biskup působil v pohnuté době rozpadu Západořímské říše.

Legenda vs. realita: Ačkoliv se traduje řada legend o jeho mládí, základním a historicky spolehlivým pramenem o jeho vnitřním i vnějším vývoji jsou jeho vlastní spisy, zejména autobiografické Vyznání.

Aktivita – práce s citátem

- Na tabuli nebo na flipchart **napišeme** Augustinův **citát**: „Neklidné je naše srdce, dokud nespočine v tobě, Bože.“ (Vyznání I, 1)
- Účastníci se rozdělí do dvojic. Poté **diskusi uvedeme** připomenutím, že v úvodní aktivitě jsme si mohli uvědomit, že existují věci, které přinášejí pokoj, a věci, které ho ničí. Stejně bychom mohli charakterizovat nepokoj, který v nás často přetrvává.
- Položíme otázku k diskusi: *V čem vnímáte rozdíl mezi „neklidem, který ničí“ (stres, spěch) a „neklidem, který nás vede dál“ (touha po hlubším smyslu)?*

Po **uplynutí** časového **limitu** na diskusi se mohou účastníci **sdílet** o své postřehy.

B. Spisovatel, kazatel a autor Vyznání

Stručně **zmíníme** Augustinovu literární tvorbu: *Augustin byl neuvěřitelně plodný autor. Zanechal po sobě stovky kázání, teologických traktátů a dopisů. Za nejznámější můžeme označit následující:*

1. **Vyznání** (*Confessiones*): Jedná se o jednu z nejstarších autobiografií světové kultury. Augustin v ní ale oslavit sám sebe: v upřímném vyprávění často prokládaném modlitbou vyznává své chyby a oslavuje Boží milosrdenství.
2. Teologické spisy: Napsal monumentální díla jako **O Boží obci** (*De civitate Dei*) nebo **O Trojici** (*De Trinitate*), kterými zásadně ovlivnil celou západní křesťanskou kulturu a myšlení.

Práce s textem – úryvek z Vyznání:

- **Rozdáme** účastníkům do dvojic **vytištěný úryvek** z Vyznání (Kniha X, kap. 27): „Pozdě jsem si tě zamiloval, krásu tak dávnou, a přece tak novou, pozdě jsem si tě zamiloval! Ty jsi byl uvnitř, když já jsem byl venku a tam jsem tě hledal... Byl jsi se mnou, ale já jsem s tebou nebyl.“
- Jednotlivé dvojice mají za úkol **napsat jednou větou**, jak by bylo možné tento Augustinův pocit přeložit do jazyka, který jejich vrstevníci běžně používají.

Po **uplynutí** časového **limitu** na práci se mohou účastníci **sdílet** o své postřehy.

C. Zakladatel komunity a autor Řehole

Výklad o Augustinově životě **zakończíme**: Augustin nechce žít víru sám – ani jako biskup uprostřed svých věřících. Zakládá proto v Hippo společenství kněží a kleriků, kteří žili společně v jednom domě, sdíleli majetek a společně se modlili. Pro toto společenství sepsal krátký návod k životu – dnes tento text známe jako Řeholi sv. Augustina.

- **Hlavní myšlenkou** jeho řehole je **jednota v lásce**, společenství srdcí a společné hledání Boha.
- **Trvalý odkaz**: Touto řeholí se dodnes řídí například augustiniáni, dominikáni, řeholní kanovníci (premonstráti) a další řády.

Aktivita „Pravidla pro naše společenství“

- **Přečteme** první větu Augustinovy řehole: „To je to, co vám přikazujeme v klášteře dodržovat: především abyste přebývali v domě svorně a měli jedno srdce a jednu duši směřující k Bohu.“
- Účastníci **navrhnu** tři konkrétní **pravidla pro skupinu/společenství**, která by pomohla vytvářet dobré vztahy a přijetí. Mohou o nich **diskutovat**, vybírat z většího množství, případně je nakonec **graficky ztvárnit** jako plakát.

D. Otázky k diskusi (Reflexe a aplikace)

Rozdělíme účastníky do menších **skupinek** (po 3–4 lidech), v malé skupině vedeme diskusi v kruhu. Každá **skupina dostane k promyšlení jednu otázku**, poté následuje sdílení, případně si vybereme ke společnému rozhovoru jedno z těchto témat.

Přátelství a vliv okolí: Augustin ve *Vyznání* vzpomíná na to, jak v mládí dělal špatné věci často jen proto, že nechtěl trhat partu a toužil být přijat kamarády.

Jak moc nás dokáže ovlivnit skupina přátel – ať už v dobrém, nebo ve špatném složení? Jak poznat skvělého kamaráda, který nás vede k dobrému, od někoho, kdo nás svádí spíše k horšímu?

Upřímnost a „odkládání masek“ (Vyznání): Augustin v této knize naprosto otevřeně přiznal své chyby, selhání i pochybnosti bez toho, aby se dělal lepším, než byl.

Proč je pro nás někdy těžké přiznat své chyby před druhými nebo sami před sebou a raději nosíme „masky dokonalosti“? Jak nám vědomí, že nás Bůh zná skrz naskrz a bere nás takové, jací jsme, může pomoci k větší upřímnosti ve vztazích?

Společenství a Řehole – život s druhými: Augustin nechtěl žít víru sám, ale založil společenství s pravidly zaměřenými na svornost, sdílení a jednotu srdce.

Co je podle vás největší překážkou k tomu, aby skupina lidí (třída, společenství, parta) držela pohromadě a měla „jedno srdce“? Jaké jedno nepsané pravidlo by nejvíce pomohlo lidem, abychom se všichni cítili ve svých vztazích přijatí?

Souhrn – co si odnášíme? (5 minut)

Neklid jako dar: Naše vnitřní hledání a touhy nás mají směřovat k Bohu, který jako jediný zcela naplňuje lidské srdce.

Upřímnost před Bohem: Augustin se nebál přiznat své chyby (Vyznání). Bůh přijímá naši pravdivost, ne dokonalost.

Společenství: Víra není soukromá věc; nejlépe se žije a prohlubuje ve společenství s druhými.

Závěrečná modlitba (5 minut)

Rozsvítíme **svíčku** a postavíme ji doprostřed. Poblíž umístíme **otevřené Písmo**.

Modlitbu můžeme skupině **rozdat** a číst ji **společně**, případně se **střídat** po jednotlivých větách. Vhodné je ponechat na závěr **prostor pro spontánní modlitbu** účastníků, k níž je můžeme vyzvat.

Pane Bože, děkujeme ti za svatého Augustina a jeho odvahu hledat Pravdu. Děkujeme ti za naše vnitřní touhy a neklid, který nás vede k tobě. Dej nám sílu být pravdivými k sobě i k druhým. Mysli na naše společenství, pečuj o ně a pomáhej nám žít v jednotě a lásce. Ty totiž víš, že „neklidné je naše srdce, dokud nespočine v tobě, Bože.“ Amen.

Účastníci pak mohou na závěr dodat společně:

*Svatý Augustine, * oroduj za nás. Amen.*

Bonusová aktivita: „Duchovní profil / Post na síti“

Pomůcky: Papíry a psací potřeby, případně výtvarné potřeby. Flipchart.

Postup:

Účastníci se **rozdělí do dvojic**. Úkolem je **vytvořit krátký příspěvek na sociální síť** (nebo plakát) z pohledu svatého Augustina po jeho obrácení.

Obsah:

- Profilová věta / motto (využití citátu z Vyznání nebo Řehole).
- Krátký text zprávy určený vrstevníkům o tom, co v životě opravdu stojí za to hledat.
- Navržené hastagy (např. #TolleLege, #NeklidneSrdce, #BuhJeBliz).

Sdílení: Po ukončení práce požádáme, aby se účastníci o svou tvorbu podělili s ostatními. O jednotlivých příspěvcích můžeme diskutovat, případně hledat výstižnější formulace. Aktivita se může stát i zadáním pro samostatnou domácí tvorbu, kterou využijeme u jiného vhodného tématu.

Láska, která pomáhá: Augustin s maminkou

(pracovní list pro předškolní děti)

Na obrázku vidíme malého chlapce Augustina s jeho maminkou Monikou. Sedí spolu venku v zahradě, povídají si a koukají na oblohu. Augustin byl v dětství moc zvědavý a chytrý kluk. Maminka Monika ho měla moc ráda a každý den se za něj modlila, aby z něj vyrostl dobrý a poctivý člověk.

Když byl Augustin starší, na maminku a její lásku vzpomínal. Věděl, že mu její modlitby a dobré srdce moc pomohly, aby našel v životě tu správnou cestu k Bohu. Maminka je totiž člověk, který nás má rád, i když občas uděláme nějakou chybu, a vždycky nám odpustí.

Úkoly:

- **Vybarvi celý obrázek.** Augustinovo oblečení vymaluj barvou, kterou máš nejraději. Pro maminku Moniku vyber hezkou světlou barvu, protože pro Augustina byla jako světýlko na cestě.
- **Nakresli** mezi Augustina a jeho maminku malé **červené srdíčko** jako znamení toho, jak moc se měli rádi. **Co myslíš**, o čem si asi povídají?
- **Najdi** v zahradě kolem nich všechny **květy**, spočítej je a vybarvi je žlutou pastelkou jako malá sluníčka.